

BASINA VE KAMUOYUNA

16 Mart 2022 tarihinde sabah saatlerinde hukuka aykırı bir şekilde yapılan ev baskınları ile sivil toplum kuruluşlarında, siyasi partilerde ve sendikalarda faaliyet gösteren 24 kadın gözaltına alınmıştır. Gözaltı işlemleri sonrası 11 kadın tutuklanmış, 13 kadın ise adli kontrol hükümleri ile serbest bırakılmıştır.

Gözaltı işlemi, demokratik bir hak olan sendikal faaliyetler ve kadınlara yönelik gerçekleşen ihlallere karşı yapılan eylem ve etkinliklere katıldıkları gerekçesiyle yapılmıştır. Ancak daha önce aynı gerekçelerle kadınlar hakkında ifade alma işlemi yapılmıştır. Yapılan ev baskınları ile devamındaki gözaltı ve cezaevine giriş sürecinin hukuka aykırı bir şekilde yürütüldüğü, insanlık onuruna aykırı muamelelerin yapıldığı buna maruz kalan kadınlarla yapılan görüşmeler ile açığa çıkmıştır.

16 Mart 2022 tarihinde gözaltına alınıp serbest bırakılan 6 kadın başvurusunun 28 Mart 2022 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine yaptığı başvurular neticesinde ev baskını ile emniyette geçen gözaltı sürecinde yaşanan ve tespiti yapılan ihlaller şu şekildedir;

- Yapılan ev baskınlarının tamamında hiç bir şekilde gözaltı gerekçesi belirtilmemiş, uyuyan çocuklar uyandırılmış, bazı evler kasten dağıtılmıştır.
- Yine ev araması sonlandığında gözaltına alınan kadınların giyinmesi esnasında kolluk görevlisi yatak odasından çıkmamış ve bu şekilde giyinmelerine izin verilmiştir.
- Gözaltına alınan kadınların rızası alınmadan ve gerekçesi söylenmeden kan alma işlemi yapılmış ve alınan kanlar kolluk görevlilerine teslim edilmiştir.
- Gözaltı boyunca tekli hücrelerde bırakılmışlardır. Nezarethaneler kirli, aşırı tozlu olmasına ve gözaltında bulunanlar talep etmesine rağmen kapıları asla açılmamıştır.
- Bir gün içerisinde sadece her öğün gelen yemekle beraber 0.5 Litrelik su verilmiştir. İlaç kullananlara ayrıca su verilmemiş su talebi halinde lavabolardan su içilebileceği söylenmiştir.
- Kahvaltıyla beraber çay verilmemiş, yemekler genel olarak yağı donmuş vaziyette, soğuk ve hijyenden uzak bir şekilde verilmiştir. Yine gözaltında bulunan bir kadın yemeklerden dolayı rahatsızlanmıştır.
- "Görüşmeniz var" gerekçesiyle nezaretlerden çıkarılan kadınlara daha sonra avukat olmadan mülakat yapılmak istenmiş ve psikolojik baskı uygulanmıştır.
- Yine emniyet ifadeleri esnasında daha önce gözaltına alınırken sorulan soruların aynısı sorulmuş, mükerrer soruşturmalar yürütülmüştür.
- Ortak lavabolar kullanılmayacak kadar kirli durumda olmasına rağmen, gün içinde verilen yemeklerin çöpleri ile başka çöpler sürekli lavaboların kapısında ve koridorlarda bekletilmiştir. Temizlenmesi talep edilmişse de muhatap bulunamamıştır.
- Gözaltı süresince sigara kullananlara hiçbir şekilde sigara içilmesi için olanak yaratılmamıştır.
- Tuvalete gitmek istendiğinde yarım saat kırk dakika hiçbir gerekçe belirtilmeden bekletilmişlerdir.
- Gözaltında kıyafet değişimi için ayrı odalara götürülüp orada da kolluk kuvveti gözetiminde kıyafetler değiştirilmiştir.

23 Mart 2022 tarihinde Diyarbakır Kadın Hapishanesinde İHD Diyarbakır şubesi tarafından tutuklu 6 kadın ile yapılan görüşme sonucu hapishaneye giriş sürecinde yaşanan hak ihlalleri ise şöyledir;

- Emniyetten adliyeye götürülen kadınlara o gün içerisinde hiçbir şekilde su dahi verilmemiş olup saatlerce bu şekilde adliyede ve akabinde cezaevinde bekletilmişlerdir.

- Cezaevine giriş esnasında ise vücutlarında herhangi bir yara, ben ya da doğum lekesi var mı gerekçesiyle çıplak arama dayatılmıştır.
- İç çamaşırları hariç her şeyin çıkarılması istenmiş ve detaylı arama adı altında çıplak arama dayatılmıştır. Sutyen ve külotlar da elle aranmıştır. Hatta bazı kadınların sutyeni dahi çıkarılmıştır. Bazı tutuklu kadınların çıplak arama esnasında erkek kolluk görevlileri kendilerini görece kadar yakın durmuştur.
- Çıplak aramaya karşın şikâyet edileceği söylenince de “nereye istiyorsanız oraya şikâyet edin” cevabı verilmiş, hem fiziki hem sözel olarak baskıya maruz kalmışlardır.
- Tutuklu kadınlardan biri regl olmasına karşın neredeyse tüm gün aynı pedi kullanmak zorunda kalmış, cezaevine girişte tuvalette ya da kapalı bir alanda pedini değiştirmek istemişse de buna müsaade edilmemiştir. Tutuklu, 3 kadın kolluk görevlisinin önünde tamamen soyunmuş, temizlenmiş ve pedini değiştirmek zorunda kalmıştır.
- Düzenli ilaç kullanan tutukluların ilaçları reçeteli olmasına rağmen cezaevine götürüldüğü günün akşamı ve pazar günü hafta sonu doktor olmaması ve doktor onayı olmadan ilaçların verilemeyecek olması gerekçesiyle ilaç kullanmalarına izin verilmemiştir. Bu sebeple bazı tutukluların tansiyonları yükselmiş ancak müdahale olarak sadece ölçüm yapılmış ve pazartesi gününün beklenmesi söylenmiştir. Ayrıca devam eden gözaltı ve tutukluluk sebebiyle bebeğini emziremeyen bir kadın tutuklunun göğüslerinde ağrı başlamıştır.

Değerli basın emekçileri; görüldüğü üzere gözaltına alınan 24 kadın sivil toplum kurumlarında ve sendikalarda hak savunuculuğu yapan, siyasetçilerinde aralarında bulunduğu ve çağrıldığı zaman ifade işlemleri yapılabilecek konumda olan aktivistler olmasına rağmen hukuka aykırı bir şekilde ev baskınları yapılmış, çocuklar korkutulmuş ve kötü muameleye maruz bırakılmışlardır. Türkiye cumhuriyeti yasalarında çıplak aramanın, beden aramasının yasal dayanağı olmadığı gibi yürütülen süreç Anayasaya ve insancıl hukuka alenen aykırıdır. Yasa dışı bir şekilde özel hayata saygıyı hiçe sayarak, çıplak arama adı altında yapılmak istenen; kadını baskılamak ve kadın üzerinde tamamen hakimiyet kurma isteğinin sonucu olup cinsel tacizdir. Özellikle de kadına yönelik şiddete, tacize ve cinayete karşı mücadele yürüten, sendikal faaliyet yürüten kadınlara yönelik gerçekleşen hukuka aykırı gözaltılar, tutuklamalarla kadın mücadelesi engellenmeye çalışılmaktadır. Gözaltı ve tutuklamaların devam ettiği süreçte gözaltı merkezinde yürütülen psikolojik şiddet, baskı ve kötü muamele hapisane içerisinde de devam etmiştir.

Bir kez daha yineliyoruz; çıplak arama bir işkence biçimidir. Kişi mahremiyetini ihlal eden, psikolojik ve fiziksel bir şiddet türüdür. Hukuka ve uluslararası sözleşmelere aykırıdır. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi madde 5'te de belirtildiği üzere "Hiç kimseye işkence yapılamaz, zalimce, insanlık dışı veya onur kırıcı davranışlarda bulunulamaz ve ceza verilemez." Ancak tutuklanan kadınların maruz kaldıkları muamele, işkence ve kötü muamele yasağının ihlalidir. Bu sebeple sorumlular hakkında bir an önce yasal sürecin başlatılması ile hukuka aykırı olan çıplak arama uygulamasına derhal son verilmesi gerekmektedir.

Biz kadınlar hep var olduk, var olacağız ve var olmaya devam edeceğiz. Mücadelemizden ve birbirimizden asla vazgeçmeyeceğiz.

Diyarbakır Şiddetle Mücadele Ağı